

This document has been provided by the International Center for Not-for-Profit Law (ICNL).

ICNL is the leading source for information on the legal environment for civil society and public participation. Since 1992, ICNL has served as a resource to civil society leaders, government officials, and the donor community in over 90 countries.

Visit ICNL's **Online Library** at
<http://www.icnl.org/knowledge/library/index.php>
for further resources and research from countries all over the world.

Disclaimers

Content. The information provided herein is for general informational and educational purposes only. It is not intended and should not be construed to constitute legal advice. The information contained herein may not be applicable in all situations and may not, after the date of its presentation, even reflect the most current authority. Nothing contained herein should be relied or acted upon without the benefit of legal advice based upon the particular facts and circumstances presented, and nothing herein should be construed otherwise.

Translations. Translations by ICNL of any materials into other languages are intended solely as a convenience. Translation accuracy is not guaranteed nor implied. If any questions arise related to the accuracy of a translation, please refer to the original language official version of the document. Any discrepancies or differences created in the translation are not binding and have no legal effect for compliance or enforcement purposes.

Warranty and Limitation of Liability. Although ICNL uses reasonable efforts to include accurate and up-to-date information herein, ICNL makes no warranties or representations of any kind as to its accuracy, currency or completeness. You agree that access to and use of this document and the content thereof is at your own risk. ICNL disclaims all warranties of any kind, express or implied. Neither ICNL nor any party involved in creating, producing or delivering this document shall be liable for any damages whatsoever arising out of access to, use of or inability to use this document, or any errors or omissions in the content thereof.

**INTERNATIONAL CENTER FOR NOT-FOR-PROFIT LAW
МЕЃУНАРОДЕН ЦЕНТАР ЗА НЕПРОФИТНО ПРАВО**

*733 15th Street, NW
Suite 420
Washington DC, 20005, USA
Tel: 202/624-0766
Fax: 202/624-0767*

*CEE Office:
Apáczai Csere János u. 17
Budapest 1052, Hungary
Tel: + 36-1- 318 6923
Fax: + 36-1- 266 1479*

**MODEL ODREDBI ZA
ZAKONI KOI GI REGULIRAAT ORGANIZACIITE
OD JAVNA KORIST**

Pe~ateweto na ova izdanie be~e ovozmo`eno so finansiska poddr~ka na Kancelarijata za demokratija (Office of Democracy) i Administrativното biro za Evropa i Evroazija (Governance Bureau for Europe i Eurasia), SAD- Agencijata za me~unaroden razvoj (U.S. Agency for International Development), preku Me~unarodniot centar za neprofitno pravo (International Center for Not-for-Profit Law), spored uslovite na Nagradata br. EDG-A-00-01-00002-00. Mislewata izrazeni vo ovaa publikacija se li~ni mislewa na avtorite i tie ne mora da gi odrazuvaat pogledite na SAD- Agencijata za me~unaroden razvoj (U.S. Agency for International Development) i na Me~unarodniot centar za neprofitno pravo (International Center for Not-for-Profit Law).

Copyright 2003 na Me~unarodniot centar za neprofitno pravo (International Center for Not-for-Profit Law). Site prava zadr`ani. Nieden del od ovaa publikacija nemo`e da se pe~ati ili publikuva bez prethodna soglasnost na Me~unarodniot centar za neprofitno pravo (International Center for Not-for-Profit Law).

SODR@INA

ZAKON ZA ORGANIZACII OD JAVNA KORIST (OJK).....

Preambula.....

Poglavje 1. Op{ti definiciji

Poglavje 2. Komisija za organizacii od javna korist

Poglavje 3. Registrirawe na OJK

Poglavje 4. Upravuvawe so OJK

Poglavje 5. Rabotewe na OJK.....

Poglavje 6. Ot~etnost od strana na OJK.....

Poglavje 7. Razni odredbi

DRUGI ODBRANI ODREDBI KOI SE POTREBNI ZA REGULIRawe
NA ORGANIZACIITE OD JAVNA KORIST...

Zakon za neprofitni organizacii.....

Dano~ni zakoni.....

Upravno pravo.....

Zabele{ka za javnite nabavki i grantovi.....

ZAKON ZA ORGANIZACII OD JAVNA KORIST^{*}

PREAMBULA

So cel da se zgolemi ulogata na Organizaciite od javna korist (OJK) vo op{testvoto, za da se promoviraat nivnite aktivnosti od javna korist, da se unapredi transparentnosta i ot~etnosta, kako i za da & se obezbedi na vladata upatstvo za koristewe na organizaciite od javna korist pri nabavuvaweto na uslugi od korist za op{tata javnost, [Parlamentot na zemjata] go donesuva sledniot:

Nekoi zemji imaat tradicija na preambuli, a nekoi ne. Duri i onamu kade {to ne postoi takva tradicija, sepak eden zakon koj regulira sosema nova oblast ili oblast koja ne bila regulirana so decenii, mo`e da koristi preambula za da ja vovede temata i op{tite principi koi potoa mo`at da se primenat pri tolkuwawe na zakonot.

Gore spomenatata preambula delumno e zasnovana na Ungarskiot zakon za organizaciite od javna korist (1997). Iako bi bilo soodvetno vo preambulata na zakonot za OJK da se vklui formulacija so koja se pottiknuva partnerstvoto pome|u vladata i OJK, op{to zemeni ne bi bilo soodvetno so zakon da se uredi vladata da formira partnerstvo so OJK.

POGLAVJE 1

OP[TI DEFINICII

^len 1: Aktivnost od javna korist

Aktivnost od javna korist e bilo koja legalna aktivnost koja ja poddr`uva ili ja promovira javnata korist preku poddr`uvawe ili promovirawe na edna ili na pove}e od slednive aktivnosti:

- (a) Amaterska atletika,
- (b) Umetnost,
- (v) Pomo{ ili za{tita na fizi~ki ili mentalno hendikepirani lica,
- (g) Pomo{ na begalci,
- (d) Dobrotvorni celi,
- (l) Gra|anski ili ~ovekovi prava,
- (e) Za{tita na potro{uva~i,
- (') Kultura,
- (z) Demokratija,
- (y) Ekologija ili za{tita na `ivotnata sredina

^{*} Ovoj dokument go состави група експерти од Централна и Источна Европа, организирана од Меѓународниот центар за непрофитно право (ICNL). Toj moze da bide zna~aen i za drugi zemji vo svetot.

- (i) Obrazovanie, obuka i prosveta
- (j) Eliminirawe na diskriminacija zasnovana na rasa, etni~ka pripadnost, religija ili bilo koja druga pravno propi{ana forma na diskriminacija,
- (k) Eliminirawe na siroma{tijata,
- (l) Dobra zdravstvena ili fizi~ka sostojba,
- (q) Za~uvuvawe na istoriskite spomenici,
- (m) Humanitarna ili pomo{ vo slu~aj na elementarna nepogoda,
- (n) Medicinska gri`a,
- (w) Za{tita na deca, mladina i obespraveni lica,
- (o) Za{tita ili gri`a za povredeni ili ranlivi `ivotni,
- (p) Olesnuvawe na te{kotiite na vladata,
- (r) Religija,
- (s) Nauka,
- (t) Op{testvena solidarnost,
- (}) Op{testven ili ekonomski razvoj,
- (u) Socijalna pomo{,
- (f) Bilo koja druga aktivnost koja e utvrdena od strana na Komisijata za organizacii od javna korist za podr{ka ili promovirawe na javnata korist.

Gore navedeniot spisok gi soдр`i re~isi site aktivnosti od javna korist koi se priznaeni vo edna ili pove}e dr`avi vo Centralna i Isto~na Evropa, no nieden spisok ne mo`e da bide seopfaten. Spisokot mo`e da bide premnogu obemen za nekoja zemja. Najva`no e spisokot da se tolkuva i da se primenuva taka da promovira aktivnosti koi se od korist za javnosta. Sekoj spisok na aktivnosti od javna korist, se razbira treba da gi reflektira potrebite, vrednostite i tradiciite na konkretnata zemja. Ponatamu, nieden spisok so aktivnosti od javna korist ne treba da bide zatvoren bidej}i potrebite i vrednostite na sekoe op{testvo se menuvaat i se razvivaat. Vidi ~len 1(f). Na krajot, va`no e da se zabele`i deka indikatorite za toa dali edna organizacija }e se kvalifikuva ili ne za statusot na organizacija od javna korist se navedeni vo ~lenot 2.4 i 2.5.

^len 2: Organizacija od javna korist

2.1 Organizacija od javna korist (OJK) e bilo koja neprofitna organizacija (NPO) koja e:

- (a) registrirana spored [relevantni zakoni];
- (b) organizirana i rakovodena prvenstveno za anga`irawe vo aktivnosti od javna korist, kako {to e definirano vo ~len 1; i
- (v) odobrena kako takva od strana na Komisijata za organizacii od javna korist.

Spored model odredbite se pretpolaga deka NPO se definirani i registrirani spored drugi zakoni i deka tie drugi zakoni vku~uvaat i zabrana za distribuirawe na profit. Najtipi~no, NPO }e bidat ili fondacii ili zdru`enija. Sepak, vozmo`no e zemjite da definiraat drugi lica kako NPO (pr: instituti, neprofitni korporacii). Nema potreba od iskluvawe na bilo koj vid na NPO od mo`nosta da se kvalifikuva za OJK.

Edna organizacija e “organizirana” prvenstveno za javna korist dokolku celite i aktivnostite koi se dozvoleni so nejzinite upravuva~ki dokumenti ja ograni~uvaat prvenstveno na aktivnosti od javna korist. Edna organizacija “e rakovodena” prvenstveno za javna korist dokolku nejzinite konkretni aktivnosti se prvenstveno aktivnosti od javna korist. “Prvenstveno” mo`e da zna~i pove`e od 50% ili prakti~no s#, vo zavisnost od kontekstot i od zemjata. Postojat razli~ni na~ini na merewe dali testot na “prvenstvenost”, kako {to e koristen vo ovoj ~len, e ispolnet (pr: kolku tro{oci se odvojuvaat, kolku kadarot odvojuva vreme za tie aktivnosti, kolku prostor/oprema se koristi i dr.) To~nata definicija i metodot na merewe mo`e da se specificiraat vo zakonot na zemjata ili toa mo`e da go definira Komisijata za organizacii od javna korist. Treba da se zabele`i deka definiraweto i tolkuvaweto na vakvi termini nepobitno doka`uvaat deka specijalizirana komisija treba da go nadgleduva sektorot na OJK (sprotivno na drugite mo`nosti diskutirani vo odnos na ~len 3 podolu).

- 2.2 Utvrduvaweto dali NPO e organizirana i rakovodena prvenstveno za anga`irawe vo aktivnosti od javna korist }e bide zasnovano na apliciraweto na NPO za registrirawe i nejzinite aktivnosti, dokolku gi ima.
- 2.3 Kvalifikuvaweto za status na javna korist ke bide zasnovano na toa dali aplikacijata na NPO, posledovatelnite izve{tai i drugite informacii zemeni vo celost i zemaj}i gi vo predvid site fakti i okolnosti, poka`uvaat deka NPO e organizirana i rakovodena prvenstveno za anga`irawe vo aktivnosti od javna korist.
- 2.4 Faktorite koi treba da se zemat vo predvid pri utvrduvaweto deka NPO e organizirana i rakovodena prvenstveno za anga`irawe vo aktivnosti od javna korist veku~uvaat:

(a) Deko NPO obezbeduva zna~itelna korist

- (1) na javnosta po{iroko, ili
- (2) na celna klasa na korisnici, pri {to
 - (A) klasata e obespravena vo odnos na populacijata vo celina, ili
 - (B) zaednicata se zdoivia so zna~itelna vrednost pri obezbeduvawe na posebna korist za celnata klasa;

Treba da se zabele`i deka ovoj faktor pretstavuva zna~itelno ograni~uvawe na ona {to pretstavuva OJK. Ovoj faktor zna~i deka za edna organizacija ne e dovolno da se anga`ira vo aktivnosti od javna korist kako {to e navedeno vo ~len 1. Taa treba isto taka da obezbedi dovolno korist ili za javnosta po{iroko ili za celnata grupa spored uslovite navedeni pogore. Na toj na~in, so kombinirawe na ovoj ~len so ~len 1 (}), na primer, Komisijata za organizacii od javna korist treba da utvrdi deka edna organizacija koja promovira ekonomski razvoj samo vo napredna oblast nema da se kvalifikuva kako OJK.

Edna organizacija koja promovira ekonomski razvoj vo nerazviena oblast vo zemjata ili pak vo celata zemja dokolku celokupnata populacija mo`e da se smeta za “nerazviena”, je ima pravo na status na OJK.

- (b) Deko NPO obezbeduva zna~itelna koli~ina na stoki i uslugi na nivo ili pod nivoto na tro{oci;
- (v) Site drugi faktori koi poka`uvaat deka NPO e organizirana i rakovodena prvenstveno za anga`irawe vo aktivnosti od javna korist.

2.5 Faktorite koi treba da se zemat vo predvid pri utvrduvaweto deka NPO ne e organizirana i rakovodena za anga`irawe prvenstveno vo aktivnosti od javna korist vku~uvaat:

- (a) Deko NPO celi kon zatvorena ili na drug na~in ograni~ena klasa na korisnici, osobeno onaa koja vku~uva lica koi na nekoj na~in se povrzani so organizacijata ili nejziniot kadar;
- (b) Deko prirodata i stepenot na ekonomski aktivnosti na NPO poka`uvaat deka NPO ne gi unapreduva samo svoite neprofitni celi, tuku e organizirana i rakovodena prvenstveno za komercijalni celi;

Celta na ovoj faktor e da obezbedi deka ona {to vo su{tina e komercijalen biznis ne obezbeduva za{tita na statusot na OJK. Dokolku ekonomskite aktivnosti gi unapredat celite na NPO za javna korist, tie ne treba da se smetaat kako negativen faktor. Vidi ~len 13 i propratnata zabele{ka.

- (v) Deko NPO redovno se anga`ira vo prodaba na stoki ili uslugi po cena nad nivoto na tro{oci; i

Prodabata na stoki i uslugi vo zna~itelna koli~ina i po ceni koi gi nadminuvaat tro{ocite, ~estopati e pokazatel deka NPO e vsu{nost vku~ena vo komercijalen biznis.

- (g) Deko NPO im obezbeduva nerazumna plata ili drugi posebni koristi na svoite vraboteni ili na drugi lica koi se povrzani so organizacijata.

Terminite “razumna” ili “nerazumna” ili drugi funkcionalni ekvivalenti ~esto pati se definirani vo drugi zakoni. Na primer, vo odredena zemja “nerazumna plata” mo`e da zna~i “plata koja e pove`e od 30% nad prose~nata plata koja vo taa zemja im se ispla}a na lica koi imaat sli~ni rabotni mesta.”

POGLAVJE 2

KOMISIJA ZA ORGANIZACII OD JAVNA KORIST

^len 3: Vospostavuvawe i sostav

Komisija za organizacii od javna korist (Komisija) vo ovoj zakon se vospostavuva kako nezavisen administrativen organ sostaven od pretstavnici od vladata, zaednicata na OJK i javnosta.

So model odredbite se vospostavuva Komisija za organizacii od javna korist. Komisijata postapuva kako organ za registrirawe, nadzor i sankcionirawe. Komisijata treba da prima odobren godi{en buxet neophoden za ispolnuvawe na svoite dol`nosti. Klu~nata korist od obedinuvaweto na ovie organi vo edna specijalizirana komisija e kvalitetot i konzistentnosta vo donesuvaweto na odluki koi se donesuvaat od strana na ~lenovite na komisijata koi se eksperti za OJK.

Drugi subjekti koi mo`e da se koristat kako organi za registrirawe se (1) sudovi, (2) resorni ministerstva, sekoi vo ramkite na svojata ekspertska oblast (pr: zdravstvo, obrazovanie, sport), (3) edno posebno ministerstvo (pr: pravda). Ili (1) resornite ministerstva ili (2) edno posebno ministerstvo mo`e da ja vr{at funkcijata na nadzoren organ. Sepak, niedna od ovie opcii ne obezbeduva efikasnost ili konzistentnost i kvalitet vo odlukite koi se nosat od strana na specijalizirana komisija.

Upravnoto pravo na zemjata se razbira }e go regulira vospostavuvaweto i rabotata na komisijata. Mnogu od su{tinskite karakteristiki na komisijata ne se opfateni vo model odredbite bidej}i za razli~ni zemji }e bidat soodvetni razli~ni re{enija. Na primer, treba da se utvrdi goleminata na posebnata komisija. Op{to zemeni, komisijata treba da bide so sredna golemina (mo`ebi pome|u {est (6) i dvanaeset (12) ~lenovi) ovozmo`uvaj}i im {iroko pretstavuvawe na interesite i efikasnost.

Isto taka, specifi~niot sostav na komisijata, mandatot na ~lenovite i procesot preku koj tie se izbrani ne se navedeni. Postojat mnogu mo`ni re{enija; treba da se izbere najsoodvetnoto za edna zemja i da se vku~i vo zakonot za OJK na taa zemja.

Eden interesen pristap kon goleminata na komisijata i nejziniot sostav e prezentiran vo Moldaviskiot zakon za zdru`enija (1996/7) Moldaviskata komisija se состоi od devet (9) lica od koi trojca (3) se imenuvani od Pretsedatelot, trojca (3) od Parlamentot i trojca (3) od Vladata. Najmalku eden od sekoja od grupite so po trojca (3) imenuvani ~lenovi mora da bide pretstavnik od OJK koj, vo isto vreme, ne smee da bide dr`aven slu`benik, vladin pretstavnik ili pratenik vo Parlamentot.

Spored drugite pristapi ne mora da ima pretstavnik od sobranieto vo komisijata, no namesto toa treba da ima ednakov broj na pretstavnici od vladata i OJK. Bez razlika koj pristap }e se upotrebi treba da ima pretstavnici od OJK, ili preku proces na imenuvawe ili preku izbor so demokratski proces upravuvan od strana na zaednicata na OJK. Prisustvoto na pretstavnice na OJK pretstavuva za{tita protiv represivnite ili diskriminatorските odluki i ja zgolemuva doverbata na javnosta.

Dol`inata na mandatot na ~lenovite na Komisijata treba da bide pome|u dve (2) i {est (6) godini. Mandatot treba da bide dovolno dolg za da komisijata se stekne so iskustvo, no i dovolno kratok za da se spre~i stagnacija ili vkorenuvawe na interesi. Za de se obezbedi

kontinuitet mandatite treba da bidat soodvetno rasporedeni. Mo`ebi bi bilo soodvetno da se stavi ograni~uvawe kolku posledovatelni mandati mo`e da koristi edno lice.

^len 4: Organ za registrirawe

4.1 Kako organ za registrirawe Komisijata }e vr{i:

- (a) registrirawe na OJK;
- (b) odjavuvawe na OJK vo soglasnost so ~len 10;
- (v) ~uvawe na dosieja za registracija na OJK kako {to se bara spored ~len 4.2 – 4.4
- (g) izdavawe na formulari, upatstva i model dokumenti; i
- (d) obezbeduvawe na soveti i obuka za OJK.

4.2 Dosiejata za registracija na OJK }e se ~uvaat vo centralen registar. Dosiejata }e gi so dr`at dokumentite za aplicirawe podneseni od sekoja registrirana OJK i registar na site OJK koi se registrirani.

4.3 Registarot i dosiejata za registracija na sekoja registrirana i odjavena OJK }e bidat otvoreni za javna proverka vo tekot na redovnoto rabotno vreme. Sekoe lice mo`e da pobara, li~no ili po po{ta, kopija od zaverkata vo registarot ili od bilo koj dokument od dosieto za registracija. Za ovie kopii treba da se napla}a ne pove}e od edna razumna suma. Pobaranite kopii ili pismenata odluka so koja se objasnuvaat pri~inite za odbivawe na baraweto }e bidat implementirani vo rok od trieset (30) dena od baraweto. Site dosieja isto taka mo`at da bidat dostapni i preku internet.

4.4 Sekoja organizacija koja bila odjavena }e bide izbri{ana od registarot, no dosieto, vku~uvaj}i ja odlukata za odjavuvawe }e bidat zadr`ani i dostapni za javnosta.

^len 5: Organ za nadzor

5.1 Kako organ za nadzor Komisijata }e vr{i:

- (a) izdavawe na propisi i tolkuvawa;
- (b) monitoring i nalo`uvawe za po~ituvawe na ovoj zakon i propisite na komisijata;
- (v) priem i pregled na izve{tai;
- (g) spored ograni~uvawata od ~len 5.2, }e gi ispituva mo`nite prekr{uvawa na ovoj zakon i propisite od strana na OJK so pregleduvawe na knigite, dokumentite, prostoriite i aktivnostite vo tekot na normalnoto rabotno vreme;
- (d) im obezbeduva na OJK soodvetna poddr{ka i obuka; i
- (l) slu`i kako vrska pome|u OJK, vladata i parlamentot za pra{awa vo vrska so OJK

- 5.2 OJK koja e predmet na istraga vo soglasnost so ~len 5.1 (g) mo`e da go odbie pristapot do nejzinite knigi, dokumenti ili prostorii dokolku smeta deka istragata e pogre{na ili dokolku smeta deka taa pretstavuva prekr{uvawe na nejzinite prava ili pravata na nekoe drugo lice. So cel da se prodol`i so istragata, komisijata mora da bara zasiluvawe od nadle`niot sud koj }e ima ovlastuvawe da propi{uva sankcii za navreduva~ka istraga ili za neseriozno odbivawe da se sorabotuva.

Ovaa odredba se razbira mora da se primeni vo soglasnost so krivi~niot zakon i upravното pravo na zemjata.

^len 6: Organ za sankcionirawe

Otkako pismenata zabele{ka za nepo~ituvawe e dadena i otkako bila dadena mo`nost za koregirawe na nekoja gre{ka, komisijata kako organ za sankcionirawe mo`e da:

- (a) ja kazni OJK so pari~na kazna vo iznos do [naveden pari~en iznos] za prekr{uvawe, nepo~ituvawe na nekoja odredba od ovoj zakon;
- (b) ja kazni OJK so pari~na kazna vo iznos do [naveden pari~en iznos] za prekr{uvawe, nepo~ituvawe na va`e~ki propis na komisijata; ili
- (v) ja suspendira ili odjavi OJK vo soglasnost so ~len 10.

POGLAVJE 3

REGISTRIRAWA NA OJK

^len 7: Dokumenti koi treba da se podnesat

Sekoja organizacija koja bara status na OJK gi podnesuva do Komisijata slednive dokumenti:

- (a) kopija od osnova~kiot akt i statutite na organizacijata;
- (b) kopija od site dokumenti koi se podneseni vo vrska so registracijata na organizacijata kako NPO; i
- (v) popolnet formular za aplicirawe vo koj se naveduva
 - (1) celite za javna korist zaradi koi OJK e organizirana i rakovodena;
 - (2) site primarni aktivnosti vo koi }e se anga`ira OJK; i
 - (3) site ekonomski ili politi~ki aktivnosti vo koi mo`e da se anga`ira OJK.

^len 8: Registrirawe i odbivawe na registracijata

- 8.1 Komisijata & izdava na OJK pismena potvrda za registracija kako OJK ili pismena odluka so koja se odbiva registracijata, vo rok od {eeset (60) dena od priemot na aplikacijata za registracija, osven dokolku Komisijata soodvetno pobara na pismeno, ponatamo{na informacija ili pojasnuvawe.

- 8.2 Po priemot na ponatamo{nata informacija ili pobaranoto pojasnuvawe, komisijata izdava ili pismena potvrda za registracija kako OJK ili pismena odluka so koja se odbiva registracijata vo rok od:
- (a) onolku denovi kolku {to ostanuvaat od prethodnite {eeset (60) dena kako period za izdavawe na odluka; ili
 - (b) deset (10) dena od priemot na ponatamo{nata informacija ili na pobaranoto pojasnuvawe, vo zavisnost od toa koe e so pogolema va`nost.
- 8.3 Organizacijata }e se stekne so status na OJK po registracijata.
- 8.4 Dokolku registracijata e odbiena, komisijata zaedno so pismenoto odbivawe }e izdade detalno pismeno objasnuvawe za toa na koja osnova e odbiena registracijata.
- 8.5 Registracijata mo`e da bide odbiena edinstveno poradi slednive pri~ini:
- (a) Aplikacijata za registracija materijalno e nekompletna;
 - (b) Organizacijata koja aplicira ne gi ispolnuva barawata za kvalifikacija od ~len 2; ili
 - (v) Organizacijata koja aplicira izvr{ila seriozno naru{uvawe ili povtorno naru{uvawe na:
 - (1) ovoj zakon;
 - (2) drugi zakoni; ili
 - (3) propisi.

^len 9: Registracija koga Komisijata nema da donese odluka vo rokot

Ako Komisijata ne donese odluka za registracija na edna organizacija kako OJK pred istekot na vremenskite rokovi navedeni vo ~len 8, organizacijata avtomatski }e dobie pravo na registracija kako OJK. Vo slu~aj na avtomatska registracija, Komisijata }e izdade voobi~aena potvrda za registracija kako OJK i organizacijata }e bide zapi{ana vo registarot na voobi~aen na~in.

^len 10: Odjavuvawe i prestanok vo slu~aj na odjavuvawe

- 10.1 OJK mo`e da odlu~i da se odjavi vo sekoe vreme preku dostavuvawe na aplikacija do komisijata vo koja se izjavuva deka, spored upravuva~kite propisi na organizacijata, upravniot organ odlu~il so re{enie da se odjavi.
- 10.2 Spored ~len 6 i 10.3, komisijata mo`e da ja suspendira ili ukine registracijata na OJK samo ako postoji cvrst i verodostoen dokaz deka OJK izvr{ila seriozno prekr{uvawe ili povtorno prekr{uvawe na:
- (a) ovoj zakon;

- (b) drugi zakon; ili
- (v) propisite.

- 10.3 Komisijata mo`e da ja suspendira ili ukine registracijata na OJK otkako }e ja izvesti OJK i }e & dade mo`nost da ja koregira gre{kata poradi koja Komisijata donela odluka da ja suspendira ili ukine registracijata na OJK.
- 10.4 Odjavuvaweto nastanuva spored ~len 10.1 koga OJK }e ja dostavi namerata da se odjavi ili, spored ~len 20.1 koga komisijata }e & izdade pismeno izvestuvawe za odjavuvawe na organizacijata.
- 10.5 So odjavuvaweto se prekinuvaat site koristi za OJK, no ne se prekinuvaat obvrskite, vku~uvaj}i gi i onie koi se odnesuvaat na parite ili sredstvata dobieni dodeka organizacijata bila registrirana OJK, nitu barawata za izve{tai koi se odnesuvaat na pari ili sredstva ili na nekoj vremenski period vo tekot na koj organizacijata bila registrirana OJK.

Na ovoj na~in, OJK ne mo`e da gi izbegne obvrskite koi gi nalo`uva ovoj zakon so odjavuvaweto. Treba da se zabele`i deka odjavuvaweto voop{to ne vlijae na statusot na organizacijata kako NPO, tuku samo na statusot kako OJK.

POGLAVJE 4

UPRAVUVAWE SO OJK

^len 11: Upraven organ

- 11.1 OJK }e bide upravuvana od upraven organ od najmalku pet (5) ~lenovi od koi trojca (3) koi ne se povrzani eden so drug. Upravniot organ na OJK }e bide odgovoren za politikite i finansiskoto rabotewe na organizacijata. Osven dokolku e poinaku predvideno od strana na komisijata, nekompetentni lica, onie koi ne napolnile {esnaeset (16) godini, kako i lica koi bile obvineti za krivi~no delo vo tekot na period od deset (10) godini pred predlo`eniot datum za otpo~nuvawe na mandatot, nema da bidat soodvetni za da rabotat vo upravniot organ.
- 11.2 Upravniot organ }e se sostanuva najmalku edna{ godi{no za da gi ispolni svoite obvrski, vku~uvaj}i pregleduvawe i odobruvawe na sredstvata, obvrskite, prihodot, tro{ocite i programite na OJK za izminatata godina i pretstojnite sredstva, obvrski, prihod, tro{oci i programi za godinata {to sledi.
- 11.3 Upravniot organ na OJK nema da gi delegira:
- (a) svoite dol`nosti spored ovoj ~len; izborot na svoite rakovoditeli;
 - (b) procesot so koj osnova~kiot instrument ili Statut mo`e da bide izmenet; ili
 - (v) odlukite za spojuvawe, podelba, raspu{tawe ili odjavuvawe na OJK.

^len 12: Nadzoren organ ili revizorska komisija

12.1 OJK ~ii {to prihodi go nadminuvaat [*naveden iznos na pari*] za neodamna zavr{enata fiskalna godina, isto taka }e ima nadzoren organ ili revizorska komisija, ~ii {to ~lenovi ne mo`e da bidat rakovoditeli ili vraboteni vo OJK. Nadzorni organ ili revizorskata komisija }e ima pristap do site knigi, dokumenti i informacii koi se odnesuvaat na aktivnostite na organizacijata i }e bidat odgovorni za utvrduvawe, najmalku edna{ godi{no, dali organizacijata raboti spored barawata od zakonot i osnova~kiot akt na organizacijata, statutite i re{enijata na upravniot organ.

Treba da se zabele`i deka sozdavaweto na nadzoren organ ili revizorska komisija se bara samo od pogolemite organizacii kako dodatna proverka na nivnite aktivnosti i raboti.

12.2 Nadzorni organ ili revizorskata komisija }e podnesuva izve{taj za svoje naodi do upravniot organ najmalku edna{ godi{no. Dokolku nadzorni organ ili revizorskata komisija otkrie seriozni nepravilnosti koi po pismenoto izvestuvawe upravniot odbor ne gi ispravi ili ne gi spre~i, toga{ za nepravilnostite treba da se izvesti soodvetniot organ na vladata.

POGLAVJE 5

RABOTEWE NA OJK

^len 13: Ekonomska aktivnost

OJK mo`e da izvr{uva ekonomski aktivnosti, no samo dokolku ekonomskite aktivnosti koi ne se povrzani so aktivnostite od javna korist ne se glavna aktivnost na OJK.

Dozvoleno e OJK da gi poddr`uva svoje aktivnosti od javna korist so prihod zaraboten od ekonomski aktivnosti, odnosno prihod napraven od prodaba na stoki ili uslugi. Soodvetni ekonomski aktivnosti – onie koi gi unapreduvaat celite na organizacijata od javna korist – treba da bidat dozvoleni, bidej{i ~estopati vr{eweto na ekonomski aktivnosti e najefektiven na~in za sproveduvawe na aktivnosti od javna korist. Nekoi ekonomski aktivnosti koi ne se povrzani so glavnata cel na OJK isto taka mo`at da bidat dozvoleni, osobeno ako eventualniot profit se koristi za poddr{ka na aktivnostite na organizacijata od javna korist. Sepak, da se dozvoli neograni~eni ekonomski aktivnosti koi ne se povrzani so glavnata cel na organizacijata ne e vo sklad so statusot na OJK i mo`e da dovede do odbegnuvawe na danokot ili nelojalna konkurencija pome|u OJK i profitabilniot sektor.

Model odredbite ovozmo`uvaat OJK da se anga`ira vo legalni ekonomski aktivnosti, no vo isto vreme so niv se obezbeduva deka organizacijata ne izvr{uva nesoodvetni ekonomski aktivnosti kako svoja glavna aktivnost.

^len 14: Politi~ki aktivnosti

- 14.1 OJK mo`e slobodno da se anga`ira vo istra`uvawe, obrazovanie, publikacija i zastapuvawe za site pra{awa koi vlijaat na javniot interes, vku~uvaj}i kritika na politikite ili aktivnostite na dr`avata ili nekoj slu`benik ili organ. Isto taka organizacijata mo`e da gi iska`e svoje pogledi po bilo koe pra{awe ili politika za koja se debatiralo ili mo`e da se debatira ili diskutira vo tekot na edna politi~ka kampawa ili izbori.
- 14.2 OJK ne mo`e da se anga`ira vo sobirawe na sredstva ili vo kampawi za poddr{ka ili protiv nekoja politi~ka partija ili za imenuvawe ili izbor na kandidat za nekoja dr`avna institucija, nitu pak mo`e da predlaga ili registrira kandidati za izbor vo dr`avna institucija.

Golemata posvetenost kon celosna sloboda na izrazuvawe mo`e da izdejstvuva neograni~uvawe na politi~kiot govor i zastapuvaweto od strana na OJK. Model odredbite go sodr`at stavot deka resursite na OJK ne treba da se koristat za poddr{ka na politi~ki partii ili kandidati. Edna od pri~inite za ovoj pristap e da se spre~i izigruvaweto na zakonite koi gi reguliraat politi~kite partii i izborite. Definitivno ne treba da postoi zabrana ili ograni~uvawe na pravoto na OJK javno da se zastapuva za ili protiv nekoja kauza, da gi kritikuva politikite ili dejstvijata na vladata ili da obezbeduva informacii za poddr{ka ili protiv nekoj re{enija za op{testveni pra{awa.

^len 15: Sobirawe na sredstva

Od sekoe lice koe se anga`ira vo javno sobirawe na sredstva vo ime na OJK mo`e da bide pobarano, od strana na liceto od koe se baraat sredstvata, da poka`e deka organizacijata e registrirana OJK i da dade to~en opis na nejzinite celi, kolkav procent od nejziniot prihod e potro{en na re`iski i aktivnosti za sobirawe na sredstva i deka liceto ima ovlastuvawe za da sobira sredstva vo ime na organizacijata.

Celta na ova odredba e da se obezbedi deka licata od koi se bara da dadat pridones za OJK imaat na raspolagawe informacii koi se relevantni za da odlu~at dali }e dadat pridones. So pristapot koj e naveden vo ~len 15 se odbegnuvaat tro{ocite i docneweto koi ~estopati go karakteriziraat vladiniot sistem na izdavawe na dozvoli.

^len 16: Knigi i dokumenti

Sekoja OJK }e vodi to~ni i kompletni knigi i dokumenti za svoje finansiski aktivnosti vo soglasnost so prifatenite smetkovodstveni standardi i }e usvoi soodvetna politika za ~uvawe na dokumentacijata vku~uvaj}i gi i finansiskite i nefinansiskite knigi i dokumenti.

Bi bilo soodvetno Komisijata za organizacii od javna korist da donese pravila za ~uvawe na dokumentacijata, smetkovodstveni standardi, formulari i upatstva.

^len 17: Barawe za revizija

Od sekoja OJK ~ii {to prihodi go nadminuvaat [*naveden iznos na pari*] za neodamna zavr{enata fiskalna godina }e se bara da izvr{i nezavisna revizija na svoite finansiski sredstva.

POGLAVJE 6

OT^ETNOST OD STRANA NA OJK

^len 18: Op{ta ot~etnost i barawe za transparentnost

18.1 Sekoja OJK ~ii {to prihodi go nadminuvaat [*naveden iznos na pari*] za neodamna zavr{enata fiskalna godina }e podnese izve{taj za aktivnostite i finansiski izve{taj do Komisijata i soodvetnite organi. Izve{taite isto taka }e bidat dostapni na barawe i za javnosta za ne pove}e od edna razumna suma.

18.2 OJK koje e predmet na baraweto za revizija od ~len 16 }e podnese kopija od revizijata kako del od finansiskiot izve{taj.

So cel da se pottikne raste`ot na OJK sektorot va`no e da ne se preopteretuvaat malite OJK so nezgodni barawa za ot~etnost. Taka, model odredbite ne so dr`at nikakvi nadvoref{ni barawa za ot~etnost za mnogu mali OJK, a nezavisen reviziski izve{taj se bara samo za mnogu golemi OJK. Propisite na Komisijata }e ja utvrdat formata i so dr`inata na izve{taite.

POGLAVJE 7

RAZNI ODREDBI

^len 19: Likvidacija

19.1 Vo slu~aj na dobrovolna ili nedobrovolna likvidacija na pravno lice registrirano kako OJK, upravniot organ na OJK }e podnese plan za likvidacija do Komisijata za organizacii od javna korist. Planot }e gi so dr`i soodvetnite odredbi so koi se obezbeduva deka eventualnite sredstva koi }e ostanat po ispla}aweto na site dolgovi i obvrski }e bidat distribuirani do druga OJK za da se iskoristat za celi koi se sli~ni na onie od likvidiranata OJK.

19.2 Ne smee da se pravi nikakva distribucija na sredstva osven onaa {to e predvidena spored planot za likvidacija odobren od strana na komisijata.

^len 20: Posledici po drugi zakoni

Ovoj zakon se ukinuva [navedeni zakoni koi }e se ukinat]

^len 20: Datum na stapuvawe na sila i preoden period

Ovoj zakon }e stapi na sila na [datum]. Organizaciite koi imaat status spored prethodni zakoni koj e sli~en ili ednakov na OJK statusot }e imaat rok od edna (1) godina od stapuvaweto na sila na ovoj zakon za da pobaraat registracija kako OJK spored ovoj zakon. Sekoja takva organizacija koja nema da pobara registracija spored ovoj zakon, po dostavenoto izvestuvawe i dadenata razumna mo`nost za da go stori toa, }e & bide ukinat statusot na OJK ili nekoj sli~en ili ednakov status i toa trieset (30) dena po istekot na periodot dodeka trae izvestuvaweto, osven dokolku organizacijata za toa vreme podnela aplikacija za registracija kako OJK.

Drugi odbrani odredbi koi se potrebni za efektivno regulirawe na organizaciite od javna korist

ZAKON ZA NEPROFITNI ORGANIZACII

Odbivawe na registracijata

Registracijata mo`e da bide odbiena od strana na [registrira~ki organ] ako imeto na organizacijata e isto so imeto na bilo koja druga registrirana organizacija, so imeto na drugo lice ili praven subjekt ili javen organ ili pak e sli~no taka {to mo`e da nastane zabuna kaj javnosta vo [Dr`ava].

Taka, bez dozvola na onoj {to ve}e go nosi toa ime, organizacijata ne mo`e da se registrira kako Vaclav Havel, Koka Kola ili Fondacija na Ministerstvoto za pravda.

Odredbi koi se primenuvaat koga e nevozmo`no da se sozdade kvorum

1. Vo slu~aj koga, po soodvetното izvestuvawe, organizacijata koja e upravuvana od svoite ~lenovi nema dovolen broj na ~lenovi na zaka`aniot godi{en generalen sostanok za da se obezbedi kvorum, }e se isprati vtoro izvestuvawe za odr`uvawe na sostanokot vo razumno vreme i mesto, no ne porano od deset (10) po prethodno zaka`aniot sostanok. Bez razlika na brojot na prisutnite ~lenovi na zaka`aniot sostanok tie }e so~inuvaat kvorum za izvr{uvawe na site raboti za koi ne e potreben poseben kvorum.
2. Vo slu~aj koga organizacijata e upravuvana od upraven organ, a ne od site svoi ~lenovi i dokolku poradi smrt, spre~enost, ostavka ili druga dobra pri~ina ne e vozmo`no da se sozdade kvorum za sostanok na upravniot organ, ~lenovite koi se prisutni na sostanokot zaka`an vo razumno vreme i mesto i posle soodvetno

izvestuvawe }e so~inuvaat kvorum samo za izbor na dovolno direktori za da se obezbedi kvorum za izvr{uvawe na drugi raboti.

Dol`nosti i odgovornosti na rakovoditelite, ~lenovite na upravniot organ i vrabotenite

1. Rakovoditelite, ~lenovite na upravniot odbor i vrabotenite vo NPO }e gi izvr{uvaat slednite zada~i:
 - (a) vnimatelno, trudoqubivo i mudro }e gi izvr{uvaat svoite obvrski;
 - (b) }e & bidat lojalni na organizacijata;
 - (v) }e gi tretiraat so doverlivost informaciite na organizacijata koi ne se za vo javnosta; i
 - (g) }e obezbedat deka organizacijata go po~ituva primenlivi zakon i deka postapuva spored nejzinite statuti, pravila i re{enija.
2. Nieden rakovoditel, ~len na upravniot organ ili vraboten vo OJK nema da bide li~no odgovoren za dolgovite ili obvrskite na OJK, no sekoj od niv li~no }e odgovara pred OJK ili nekoja druga zasegnata treta strana za namerno ili od nevnimanie nebre`no izvr{uvawe ili zapostavuvawe na negovite ili nejzinite dol`nosti.

Zabrana za li~na korist

Sredstvata, prihodite ili dobivkata na NPO }e se koristat za poddr{ka na celite na NPO i tie nema da bidat distribuirani, direktno ili indirektno, do niedno lice. Ova poglavje ne isklucuva isplata na soodvetni tro{oci ili isplata na soodvetna kompenzacija na lice koe raboti za NPO.

Konflikt na interes

1. Konflikt na interes postoi koga nekoj interes, cel ili anga`man na nekoe lice e ili mo`e da bide nesoodveten so interesite, celite ili ang`manite na NPO.
2. Ako nekoe lice koe obezbeduva uslugi za, ili ima nekakvo ovlastuvawe vo ime na NPO, vku~uvaj}i nekoj rakovoditel, ~len na upravniot organ ili vraboten vo NPO, ima konflikt na interes, toga{ toa lice }e mu ja izlo`i priroddata i mo`nite efekti od toj konflikt na interes na upravniot organ na NPO.
3. Osven kako {to e predvideno vo to~ka (2) pogore, lice so konflikt na interes nema da u~estvuva vo diskusijata ili odlukata po bilo koe pra{awe koe ja vku~uva NPO za koe toj ili taa ima konflikt na interes.
4. Sekoja transakcija pome|u NPO i nekoja srodna organizacija ili pome|u NPO i nejzinite rakovoditeli, ~lenovi na upravniot odbor ili vraboteni }e bide zabraneta

osven dokolku upravniot organ, po soodvetno ispituvawe, utvrdi deka transakcijata e vo najdobar interes, fer i soodvetna za organizacijata i deka organizacijata vo vakvi okolnosti i so soodveten napor ne bi mo`ela da dobie po povolen aran`man.

DANO^NI ZAKONI

Danok na dohod

OJK treba da bide oslobodena od odano~uvawe na site svoi prihodi.

Spored ova a odredba, prihodot {to go dobiva OJK od kotizacii, donacii, grantovi, dogovori so vladata ili ~lanarini nema da bide predmet na odano~uvawe. Isto taka, prihodot koj OJK go zarabotila od ekonomski aktivnosti }e bide osloboden od odano~uvawe.

Carinski povlastici

Stokata, nabavkite i opremata koja e uvezena i (1) potro`ena od strana na OJK vo vrska so aktivnostite od javna korist, (2) koristena najmalku tri (3) godini za aktivnosti od javna korist ili (3) distribuirana besplatno vo vrska so aktivnosti od javna korist }e bide oslobodena od carinski dava~ki.

Pogodnosti za donatorot

1. Donaciite ili pridonesite od strana na neko e lice ili deloven subjekt za OJK koja isklu~itelno e anga`irana za aktivnosti od javna korist ili koi se ograni~eni za upotreba samo za aktivnosti od javna korist, }e se odbivaat od prihodot koj podle`i na odano~uvawe pri presmetuvawe na danokot na dohod vo iznos do:
 - (a) pedeset (50) procenti od prihodot koj podle`i na odano~uvawe za fizi~ki lica; i
 - (b) deset (10) procenti od prihodot koj podle`i na odano~uvawe za delovni subjekti.

Nekoi zemji dozvoluvaat fizi~ki lica da baraat odbivawe za pridonesi za OJK do 100% od nivniot prihod; drugi zemji dozvoluvaat odbivawe samo do mnogu mal procent od prihodot. Za fizi~ki lica e pote`ko da davaat golemi podaroci kako na primer podaroci za sozdavawe na dotacija ili da obezbedat pogolem prostor/oprema za OJK, osven dokolku limitot e dovolno velikodu`en. Pedeset procenti e sredno nivo koe }e gi pottikne donaciite za poddr`ka na aktivnostite od javna korist. Nekolku kompanii davaat pove`e od deset procenti od nivniot profit za OJK, taka {to predlo`eniot limit e soodveten.

2. Iznosot na odbivawe za bilo koj donator }e bide namalen od vrednosta na stokata ili uslugite koi se dobieni od toj donator kako rezultat na negoviot ili nejziniot pridones.

UPRAVNO PRAVO

@albi

Po odlukite na komisijata, vku~uvaj}i go odbivaweto na registracijata na edna organizacija kako OJK, nametnuvaweto na sankcija ili odjavuvaweto mo`e da se dostavi `alba do nadle`niot sud, koj }e bide ovlasten da ja ispita fakti~kata i pravnata osnova za postapkata na komisijata ili za predlo`enata postapka.

ZABELE[KA ZA JAVNITE NABAVKI I GRANTOVI

Organizaciite nema da imaat pravo da u~estvuvaat vo javna nabavka poradi nivniot status na OJK. Nekoi delovi od nabavkata mo`e da bidat rezervirani ekskluzivno za OJK. Mo`e da se vospostavat posebni proceduri za grantovi za OJK koga celta na vladata ne e sigurna ili koga taa ne mo`e precizno da se definira na po~etokot.